

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:		Pretiuu insertiuniloru:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutu pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	
„ „ „ „ $\frac{1}{2}$ anu . . .	2 „ 50 „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ $\frac{1}{2}$ „ 3 „	50 „			

Reflesiuni in caus'a infiintierii Episcopiei romane ortodocse in Timisióra.

Am publicatu in numerulu precedentu memorandulu conferintiei particulare, ce se tienuse la Timisiór'a in anulu 1876., pentru infiintierea unei episcopii romane in Timisióra, si in numerulu de facia publicamu unu altu memorandu, de asemenea natura, dar mai vechiu, adresatu M. S. Imperatului, de catra deputatii romani in congresulu dela Carlovietiu, Andreiu de Mocioni, Constantinu Gruiciu, Georgiu de Fogarasi si Vincentiu Babesiu. Doue acte sunt acestea, care atingu o cestiune de dreptu eclesiasticu administrativu, infiintierea unei episcopii noue. Prin cestu din urma, cestiunea e tractata pe temeulu dreptulu si alu institutiuniloru bisericeii, d'a inlaturá absolutismulu strainu si a restabilí principiulu nationalitatii in biserica; ér prin celu de antaiu, ea e tractata afora de dreptu, in forma vatamatóre pentru asiedimintele bisericeii, pentru ordinea si disciplin'a eclesiastica. Deputatii romani in congresulu dela Carlovietiu, in memorandulu loru, cerura ei anectarea partiloru banatice la dieces'a Aradului, ér conferinti'a din Timisiór'a in memorandulu seu afirma cà ei, fora intrebarea loru fusera imprastiatu in turme, in cea aradana, caransebesiana si cea serba.

De parte de noi intentiunea de-a atacá drepturile si aspiratiunile legitime a factoriloru constitutivi ai organismului personalu bisericescu, ne simtimu detori a relevá erórea si nerespectulu cu care se tractéza de unu timpu in coce cestiunea relativu la infiintierea episcopiei romane in Timisiora.

Cum si de unde atâta cutesantia si volnicia, in faci'a sinodalitatii, incâtu o conferintia, ca cea din Timisiora, se pasiésca cu reclamulu d'a dismembrá doue diecese, a Aradului si a Caransebesiului, pentru a formá o a treia diecesa? Nu este acést'a unu felu de revolutiune in biserica, o scisiune periculósa? Noi admiramu pacienti'a, Preasantiloru Episcopi de Aradu si Caransebesiu, cu care au privitu agitatiunile facute in contrá intregitatii eparchieloru loru. Càci

daca cei dela Timisiora se tienu in dreptu de-a face astfelu de reclamu, atunci nu mai pucinu dreptu au si cei dela Mehadia, Lipova, Ienopolea si Oradea-mare, pentrucà, in fine si aici au fostu odiniora scaune episcopesci. Si atunci ce facia vor avea diecesele de astadi? Ele vor fi reduse la doue ori patru protopopiate, ori vor fi sterse din organismulu bisericescu.

Astadi, candu noi avemu sinóde si congrese, nici unu felu de adunare séu conferintia nu este chiamata nici este in dreptu a enunciá si propagá idei de reforme in biserica, care se tienu de dreptulu si atributiunea sinódeloru si congreselor. Si daca ele totu se mai propaga, apoi acésta propagare este unu atentatu asupra sinodalitatii, asupra bisericeii chiar, si *congresulu nationalu, suprem'a auctoritate in biserica nóstra, avemu credinti'a firma, va respinge dela sine lucrarile pornite din mani sacrilege!* Càci ce rola au deputatii sinodali si congresuali, daca ei ca reprezentantii poporului nu potu se arate directu dorintiele poporului la tribunalulu competentu, ci peste ei trebuie se vina meetingurile séu conferintiele pentru ase pronuncia despre dorintiele si drepturile lui?

Dar se nu vorbimu mai multu asupra eroriloru de care s'au facutu partasi agitatorii conferintiei din Timisiora, ci se luamu in vedere principiulu singuru, se vedemu modalitatile de esecutare si practicabilitatea lui dupre institutiunile canonice a le bisericeii.

Infiintierea de eparchie séu diecese noue, dupa institutiunile canonice ale bisericeii ortodocse de resaritu tiene de dreptulu si competinti'a sinodului metropolitanu, adeca a congresului. „Eparchii noue se potu infiintiá numai prin otarirea sinodului metropolitanu constatatoriu din reprezentantii clerului si ai poporului credintiosu din tóte eparchiele, care se tienu de metropolia“. *) Motivele pentru infiintierea noveloru eparchie potu fi séu prea marea estensiune a eparchieloru esistente séu inmultirea populatiunei, si unu Episcopu singuru nu póte corespunde obligamentulu seu pastoralu. Dar congresulu are se iee in cumpena

*) Siaguna Drept. Can. p. 226.

si votulu episcopiloru, declaratiunea loru in privinti'a capabilitatii séu necapabilitatii de a guverná diecesele loru conformu dispusetiuniloru canonice. La tóta intemplantarea in sa, atátu congresulu, câtu si populatiunea carea cere Episcopu, trebuie sè se ingrigésca si se asigure pusetiunea Episcopului, se-lu retribue dupre demnitatea sa.

Ce midilóce de intretinere se asigura pentru Episcopulu, in memorandulu conferintiei din Timisiora? Acést'a intrebare o punemu càci daca dela o parochia filia, pentru a deveni parochia matra, se pretinde ca se documenteze cà e in stare a sustiené biserici, scóle cu preoti si invetiatori, cu atátu mai vertosu vom pretinde dela o populatiune ce cere episcopu propriu, ca se documenteze cà e in stare a retribuí cuviintiosu pre episcopulu seu.

Memorandulu conferintiei din Timisiora, presinta, pentru intretinerea Episcopului, nisce cifre seci. Sidoesi'a si conventi'a 4000 fl. din carea Episcopulu actualu abia póte incasá 2000 fl. Venitulu sessiuniloru parochieloru reduse, care mai tóte stau sub secuestru, pentru contributiunea restanta. Celea 40,000 fl. testate de fericitulu Metropolitu Siaguna, pentru infiintiarea unei episcopii, si nu espresu pentru episcopia Timisioarei. Subventiunea dela statu, pe care statulu o póte denegá in totu momentulu. Ajutóre din fondurile comune, in cari dieces'a Timisioarei, ca atare nu are nimicu. Tacs'a de fiacare cununia, câte 50 cr. si arunculu de 1 cr. la suflétu introdusa de sinodulu eparchiei aradane, a carui concluse nu pótu se prejudece concluseru unui sinodu eparchialu in dieces'a sperativa a Timisioarei. Venitulu Tassulu II. si III. care numai in protopopiatulu Timisioarei se urca in anii favoritori peste 200 fl. neincasabili. Acést'a e temeli'a pe carea cei din Conferinti'a din Timisiora voiescu se zidésca episcopie! A zidi pre acésta temelia, insemnéza a zidi in aeru. Ér Maritulu congresu, suntemu convinsi, nu va zidi fora temelie.

Ar fi lucru mai consultu si mai iutieleptiesce, ca in timpuri asia serióse, se cugetámu mai seriosu, se nu slabimu puterile nóstre morale si materiale, descentralisandu-le numai pentru ambitiunea personala, ci se cautámu mai vertosu a le cimentá si consolidá prin centralisarea si unirea loru. Se nu imputámu, cà, unii sunt aradani altii banatieni si altii bihoreni, càci „Daca grecii au cadiutu odata sub jugulu lui Filipu, si in urma sub jugulu romaniloru, este pentru cà au vroit se fie Plateani, Tebani, Ateniani, Spartani si nu elini; totu asia si strabunii nostri au vroit se fie Ardeleni, Munteni, Banatieni, Moldoveni, si nu romani; in neunirea loru dara trebuie se vedemu isvorulu tuturoru nenorociriloru trecute, a le caroru urme si astadi sunt vie pe pamentulu nostru. **)

Unu deputatu congresulu.

**) Mihaiu Cogalniceann,

Ceva despre conferintiele invetiatoresci, din punctu de vedere moralu-economicu.

La finea anulu scolasticu 187⁷/₈. a fostu sè se tiena conferintie invetiatoresci impreunate cu cursu practic in totu districtulu V. Consistoriu aradani in decursu de 10. dile; dar-precum se scie — aceste 10. dile nu s'au ténutu in cele mai multe locuri; deci aci voiu se aratu — in câtu voiu poté — causele, acestei neregularitati precum si unele abusuri, ce se facu in respectulu conferintieloru invetiatoresci.

1. Invetiatorii preste totu a fostu cam tardiu insciintati despre locul si terminulu conferintiei.

2. Fórté pucini primescu spese pentru conferintie, asie si carausie; ér unii capeta numai la 3—6. luni dupa conferintie.

3. Se ne inchipuimu acum unu invetiatoriu la o comuna unde totu beneficiulu seu invetiatorescu suie la 200 fl. — si acelu invetiatoriu avendu 3—4. copii, dar avendu si salariu restantu pe 1—2 ani, — capetandu din candu in candu de la antiste câte 2—3 fl. in salariu; acum avendu elu a merge la conferintie — unii câte 8—10 miluri — se duce la antisti'a comunala, — cere bani dar nu capeta, — pléca prin comuna, aduna cum póte imprumutu ceva, dar de acólé trebuie se lese si sermanei familiei ceva, si lui-i remane numai unu malaiu in straitia si câtiya cruceri; — acum óre cu putintia e cà asia elu se remana la conferintia 10. dile.

4. Se presupunemu cà primesce spese de 60. cr. la di, óre mergendu la orasiu pote-se-va sustiené din aceea candu bine scimu cà o chilia pe o di si o nópte pentru 2. persóne e 1 fl. 20 cr. — séu dór va poffi cineva, ca invetiatorii se dórma in birturi de rendu pe lavitie.

5. Au descuragiatu pe unii invetiatori si acea imprejurare, cà de la unele comune primescu invetiatorii in „spese la conferintie“ câte 15—25 fl. v. a. — ér ei sermanii nu capeta nici câte 3—4. fl., ba unii chiaru nimica.

6. Nu sciu, óre V. Consistoriu are cunoscentia séu ba? cà s'au intemplantu si astfelu de abusuri, cà respectivulu invetiatoriu au redicatu „spesele conf.“ nainte de conferintia, ér la conferintia n'a participatu; mai in urma totu respectivulu s'au laudatu catra cealalti, in batae de jocu: „eu n'am fostu la conf. si banii i-am redicatu, ér voi ati fostu si nu capetati nimicu“.

Aceste puncte ar trebui luate in consideratiune si in câtu s'ar poté sè se repareze scaderile. La regularea loru mi dau parerile in urmetórele.

1. Mai inainte de tóte sè se traga la respundere cei absentii de la conferintie baremu pe anii 187⁶/₇ si 187⁷/₈.; totodata cerendu deslusire de la comitetulu parochialu si antisti'a comunala (càci unii primescu de la antisti'a politica spesele conf.) cà respectivulu n'a redicatu spesele conferintiei? — Acesti'a se se publice in o fóia, amintindu-se, care ce pedépsa a luat. Prin acést'a s'ar dá satisfacere celoru ce a cercetatu conferinti'a regulatu.

2. Ca toti invetiatorii se fia in asemenea ajutorati, ar fi bine ca inca prin Ianuariu sè se incaseze de pe la comune o suma anumita, cu titulu: „spesele conferintiei invetiatoresci“ si la adunarea conferintiei in di'a antaia sè se imparta la totu insulu, care e presentu, in proportia asemenea, celu putinu 1 fl. pe o di si 50 cr. de milu carausia. — Carausi'a sè se socóta pentru totu insulu, la locul de conf. celu mai aprópe de statiunea sa, càci altcum mergendu care unde voesce si socotindu-i-se carausi'a de esemplu de la Iosasiu la Temisior'a, ar sú preste mesura multu. — Indepartarea ar avea a o insemná in miluri DD. Inspectorii in insemnarile trimise nainte de conferintie.

3. Despre terminu, se fia invetiatorii insciintati celu pucinu cu 2. luni nainte, càci ducendu cei mai multi economia se si-o póta pune in rendu de tempuriu.

4. Conferințele și cursul practic — din mai multe cauze — ar fi destul de se ținea de luni până sâmbăta sêr'a, în o săptămână cându nu cade sêrbătoare.

Am auditu pe unii invetiatori de la stațiuni mai bune dicendu că invetiatorii de la stațiunile slabe i-i invidia pe ei; — ca se nu dica careva că scrietoriulu acestei articlu înca e unulu de la stațiune slaba, am aflatu de lipsa a le spune că: nu-i invidiezu, pentru că: stațiunea mi e buna, salariulu 'lu primescu cam regulatu precum și „spesele conf”; ci am scrisu numai și numai în interesulu *invetia-mentului* și a *dreptatii*.

Ni. O. . .
invetiatoriu.

Petițiunea adresată Majestății Sale Imperatorului Franciscu Iosifu I. la 1865.

(Pentru incuviințierea întemeierii episcopiei române ortodocse în Temisior'a.)

Cesaro-Regia și Apostolica Majestate, Prea gratiose Dómnê și parinte alu țiarei! Precâtu de placutu surprinsu, aduncu petrunsu și la eterna multiamire deobligatu a fost totu précredintiosulu poporu de natiunalitatea romana și de confessiunea dreptcredințioasă din Transilvani'a și Ungari'a — prin mare animosulu actu alu Majestății Vóstre din 24 decembrie 1864, prin care s'a incuviințiatu pentru densulu Metropoli'a romana gr. orientale și de inteulu arhiepiscopu și metropolitu s'a denumitu episcopulu Ardélului, Baronulu de Siagun'a: chiaru asie de dorerosu atinsa și în cea mai firma și dupre loialea ei credința cea mai îndreptățită a ei acceptare amaru însielată și vatemată se semte poporatiunea romana, cea purure loiale, cu credința supusa și la sacrificie plecată a Banatului temisianu, și anume aceea însemnata parte a ei, carea începundu dela Muresiu și pon' la Tisa locuescu mai vertosu pre câmpie și s'a ținutu pona acumu de diecesa gr. or. din Temisior'a, — din aceea cauza pentru că ei i s'a denegatu o diecesa proprie, unu episcopu și scaunu episcopescu în mediloculu seu propriu.

Vaierea acestui loiale poporu pentru acêsta — e mare și generale; ea a turburatu și marginitu bucuri'a pentru prégratiosu incuviințiat'a metropolia natiunale; ea și pone acumu a aflatu repetita, viua spresiune în diurnalistica, și insusi organulu oficiosu alu regimulu Majestății Vóstre „Gazet'a de Vienn'a“, a luat u în numerulu seu din 17. Ianuariu a. c. multu-insemnatóre notitia de ea.

Majestate! Poporulu romanu susu-atinsu a fostu deditu decandu se scia, a-si aflá mangaierea sa bisericéscă, pacea consciinței sale într'aceea, dar' a-si țiene și de fala sa confesiunale, ca se-si aiba elu episcopulu seu și scaunulu seu episcopale în mediloculu seu, anume în Temisior'a; și asta-data, cându fratiloru sei confesiunali din Banatu, adeca Serbiloru, carii în acestu ținutu, binesocotitu, abea vor numerá ceva-si peste 200,000 de suflete, pre temeulu posesiunei lor de pana acumu, carea posesiune dupre dreptu, dar și în fapta nemicu n'a fostu mai pucinu ca eschisiva, li s'a rezervatu prégratiosu ambele episcopate din Temisior'a și din Versietiu, dându-li se totu de o data și ambele, pona aci comune și în partea lor mai mare din medilóce române ridicate resiedinție din Temisior'a și Versietiu, credintiosulu poporu romanu, carele pe acestu teritoriu numera aprópe la 600,000 de mii de suflete și în insusi cuprinsulu diecsei Temisior'a de pana acumu e multu mai numerosu decâtu serbii ambelor diecese împreuna, și carele nici într'o privinția nu stă dupa serbi, cu atatu mai putienu póte crede și cuprinde, cumca ar jacé în prénalta intențiune a majestății Vóstre și ar corespunde interesulu prestralucitulu tronulu alu Majestății Vóstre, ca chiar lui, acestui purure credintiosu și plecatu poporu romanu sa se denege și detraga pentru totu deuna același scumpu și prin celu mai vechiu

usu sacratu dreptu de o propria diecesa cu scaunulu în Temisior'a! Ma chiaru din contra, elu nutresce în inima sa cea fiéscă cea mai firma convingere, cumca majestătea Vóstra Cesaro-Regia și Apostolica rogarile lui basate în acêsta privinția pe celu mai invederatu dreptu, pre cea mai nedubióse ecitate și oportunitate, și menite de ai întemeiá liniscea cugetului, binele și fericirea lui, totu de una sunteti gata cu îndurare a le ascultá.

De acêsta loiale convingere insufletiti și noi cu tóta devotiunea subscriii deputati congresuali ai aceluiași poporu, și luandu în consciințioasă consideratiune cumca de óre-ce atinsulu poporu alu ținutulu temisianu decandu se scia, și spre tóta intemplantia și 'nainte de venirea serbiloru și fundarea ierarhiei de Carlovietiu, si-a avutu propriulu seu episcopatu în Temisior'a și ierarhi'a din Carlovietiu pre acestu episcopatu numai prin abusu s'a încercatu din afara alu slavísă, fara ca prin acêsta catu de pucinu se fia trasu la indoieła séu se fia alteratu dreptulu diecesanu alu romaniloru, elu, poporulu romanu are unu nenegabilu și necontestabilu dreptu istoricu de o propria diecesa naturale în Temisior'a; și de óre-ce numerulu acestui poporu, carele ajunge aprópe la 300,000 de suflete, e mai însemnatu decâtu ori-care altu dintre cele sêpte diecese serbesci, ba mai însemnatu decâtu alu ori-caroru dóu a și dintre cele mai mici trei, ba și patru diecese serbesci la olalta, spre tóta intemplantia destulu de însemnatu, pentru de a poté formá și sustiené pentru sine o propria diecesa: și de óre-ce marea lui respandire de alungulu întregulu Muresiu ungu-rescu pona la Tis'a nu mai putinu ca dreptulu și ca consciința lui istorica se vede a pretinde cu întetire sustienerea mai departe a unei propria diecesa în mediloculu seu și anume în Temisior'a, și de óre-ce pe de o parte posesiunea și averea lui precum și probat'a lui plecare la sacrificie, în care vertute elu nu e întrecutu de catra o poporatiune a ver carei altei diecese gr. or., ér pre de alta parte și mangaietória esperinția ce s'a facutu pona în timpulu celu mai nou, cumca episcopii de natiunalitatea romana s'au deditu a privi multu mai vertosu la înaltimea santei loru chiamari, decâtu la folósele unei dotatiuni manóse, facu inființierea și sustienerea unei proprie diecese pentru densulu deplinu cu potinția; în fine de óre ce dupa loial'a nóstra credința, chiaru și pré momentóse respecte politice se vadu a recomendá cu totu de adinsulu ne'ntarziata prégratiósa incuviințiere a unui episcopatu gr. or. romanu în Temisior'a: cutezamu cu genunchi plecate, corespunđiendu detorinției nóstre și dandu fidele spresiune dorinției române a acelu poporu, a rogá, ca Majestătea Vóstra Cesaro-Regia și Apostolica se Ve îndurati

1. Înca înainte, séu celu pucinu de o data cu prénalta ordinare a fapticeii despartiri ierarhice de catra serbi și transpunerea romaniloru la metropoli'a lor natiunale, a incuviințiat'a prégratiósu fundarea și respectivminte sustienerea unei proprie diecese române natiunale în Temisior'a, anumitu în suburbiulu „frabrica“, în carele se afla locuindu o însemnata poporatinne romana drept credințioasă de aprópe 5000 de suflete.

Spre scopulu acest'a, precum și spre a poté medilóci o mai simpla, mai corespunđiatóre și prin tóte impunatórele mominte de a dreptulu receruta arondare și regulare a ambelor diecese ortodocse române din Banatu se Ve îndurati Majestătea Vóstra

2. Prégratiosu a dispune ca dupa ascultarea escelinției sale domnulu metropolitu alu nostru barone de Siaguna, poporatiunea romana ortodocsa din totu ținutulu Banatului sa se imparte între ambele diecese asia, încatu tóta poporatiunea confniara, adeca din tóte trei regimentele marginene din Banatu, care poporatiune face camu 150 de mii de suflete, apoi dora cu esceptiunea partiloru dela muresiu, care se țin de protopopiatele Lipovei și Fagetului, cari din cei mai vechi timp i au statutu totu sub dieces'a Timisioriei, tóta cealalta poporatiune romana ortodocsa a Cara-

siului, carea trece peste 170,000 de suflete, impreuna asiadara o poporatiune de peste 300,000 de suflete se devina la diecesa Caransebesiului si sa se asiedie intr'unu amesuratu numeru de protopopiate; de alta parte tóta poporatiunea romana dreptcredintioasa din comitatele Temesiului si Torontalului impreuna cu amintitele parti dela Muresiu ale Carasiului la olalta cu celu pucinu 200,000 de suflete, se devina la diecesa romana gr. or. a Temisiórei si asemenea sa se impartia intr'unu amesuratu numeru de protopopiate.

In fine spre scopulu unei mai segure si mai usióre ridicari si instruii a unei resiedintie episcopesci in Temisióra in suburbiulu „fabrica“, spre medilocirea unei desfaceri drepte si promte a romaniloru de catra serbi, precum si pentru introducerea unei functiuni bineregulate si in fapta prosperande, se Ve iudurati Maiestatea Vóstra Cesaro-Regia si Apostolica dupre prégratios'a ascultare a domnului archiepiscopu si metropolitu alu nostru

3. A increde administrarea prénaltu incuviintiandei diecesei romane ortodocse din Temisiór'a de o camdata multu probateloru mane a présantiei Sale domnului episcopu alu Aradului Procopiu Ivacicovicu, pe langa acea prénalta insarcinare: ca din coadunande-le medilóce diecesane anume

a) din una diumetate a proventeloru sidocsiali si conventiunali, cari provente dupre mesura de pana acumu socotite, voru face pre anu cam 8000 fl. v. a.; avendu a remané cealalta diumetate pentru remunerarea osteneleloru de administratiune;

b) din banii de desdaunare, ce in totu casulu i competu poporatiunii romane din pana acumu comuna diecesa a Temisiórei pentru comuna resiedintia, cu fundulu instructu si cu realitatile apertininti;

c) din feliurite alte medilóce, care dupa lipsa si trebuintia voru fi a se luá séu din partea ce compete poporatiunii acestei diecese la fundarile comune, ce s'au aministratu pona acumu la Carloveti, séu voru fi a se coaduná prin daruiri séu contribuii de buna voia din partea evlaviosiloru diecesani séu si a altoru binefacetori catu se póte mai curendu se procure zidirea si instruirea unei corespundietore resiedintie diecesane la Temesiór'a, in „fabrica“, spre scopulu acesta si spre mangaiarea poporului se petréca mai de multe ori in anu in acésta diecesa, si preste totu se puna la cale tóte cele de lipsa pentru ca noulu organismu diecesanu cu bunu succesu cátu mai curendu se-si póta incepe si continuá activitatea sa regulata.

Cu tóta cea mai omagiale devotiune remanendu noi

Ai Maiestatei Vóstre Cesaro-Regia si Apostolice

Carloveti in ¹⁶/₂₃ fauru 1865.

cei mai umiliti supusi:

Constantinu Gruiciu, m. p.
protop. Hasiasului, deput. congr. din diecesa Tem.

Andrei Mocioni, m. p.
deput. congr. din diecesa Tem.

Vincentiu Babesiu, m. p.
cojude la tabla regia, deput. congr. din diecesa Tem.

Georgiu Fogarasi, m. p.
advocatu si proprietariu in Lipov'a,
deputatu congr. din diecesa Temisiórei.

Romanii peninsulei Balcanice.

Nu esista unu statu in Europa orientala, nu esista o tiara de la Adriatica pana la Marea Meagra, care se nu cuprinda bucati din nationalitatea nóstra. Incependu de la ciobanii din Istria, de la Morlaccii din Bosnia si Ertiegovina, gasimu pasu cu pasu fragmentele acestei mari unitati etnice in muntii Albaniei, in Macedonia si Tesalia, in Pindu ca si in Balcani, in Serbia, in Bulgaria, in Grecia pana sub zidurile Atenei, apoi de dincolo de Tisa incependu in tóta regiunea Daciei-Traiane pana dincolo de Nistru, pana a-própe de Odesa si de Kiev.

Pe candu rusii au cea mai mare ingrijire, pentru triburile cele mai neinsemnate chiar, care se tienu de marea

familie slava, pe candu germanii staruescu prin autoritatile loru consulare, pentru cele mai neinsemnate colonii ale loru din Orientu, si pe candu fie-care poporu apusénu, desvolta o deosebita ingrijire pentru nationalii sei din aceste locuri, singuri noi ne sbuciumamu in lupte interne pentru cea mai buna forma posibila a organisarii omenesci, neavendu unu idealu de cultura, ci celu multu idealuri politice, cari nu stau in proportii cu puterile nóstre, si cari, in locu de a dá nastere la fapte, vor fi celu multu caus'a unor aventuri periculóse.

Cu ocazi'a congresului dela Berlin, aprópe tóte popórele peninsulei balcanice, au datu semne de viétia, numai romanii transdanubieni nu. Caus'a e lesne de intielesu. Tóte celelalte fragmente de populatiuni stau in legaturi de cultura cu acele centre politice, create de nationalitatile loru. Grecii din Turcia européna, citescu si scriu limb'a care se vorbesce la Atena; Serbii din Turcia intielegu fórte bine institutiile si cultura confratiloru loru liberi; numai noi cu manier'a nóstra de a vedé, suntemu straini in orientu, si remanemu neintielesi, chiar pentru cei de unu neamu cu noi. Cum ne am putea esplicá in altu modu fenomenulu intru adeveru ciudatu, cá fragmente atátu de insemnate de straveche populatie precum sunt romanii din Tesalia si Macedonia, se nu dea absolutu nici unu semn de viatia, cu totu trecutul loru celu stralucitu cu tóte cá pana astadi si-au pastratu si aparatu limb'a si datinele, mai bine decâtu Slavii dintre cari multi s'au grexitu, decâtu Albanezii dintre cari asemenea multi s'au facutu turci.

Vlachii Tesaliei, dice Fallmerayer, in fragmentele sale asupra Orientului, se numescu romani, ca si conationalii loru din Principatele-dunarene, vorbescu o italianésca stricata, si locuescu in creerii muntiloru Pindului si pe cele doue latari ale lui, in ponórele din care isvoreste Peneios si riurile afluyente, pe unde ii pomeneste pentru antai'a data istoria bizantina a sutei a unspredeceea.

Fie remasitie a coloniiloru militare romane, fie barbari autochtoni latinisati, ei se intindu si se ramifica de-a lungulu sirului de munti prin Macedonia-superióra pana susu in Balcani, si au statu odata in legatura cu conatiunaliu loru de pe malulu stengu alu Dunarii. Ei padiescu si domina portile dintre Tesalia si Albania, ér Mezzovo, orasiu ziditu din peatra tocmai in creerulu muntiloru, acolo unde dintr'o parte si pintr'alta trecetórea se cobóra in directii opuse, este locul de capetenie alu romaniloru tesalieni.

Malacasi, Lesinitia, dar in deosebi Kalarites, Kalaki si Klinovo si doue-dieci si câte-va sate in ponórele Pindului si pe langa ele, sunt asemenea ale acestui poporu, care din caus'a temperaturéi aspre a patriei sale se ocupa putinu cu agricultura, dar cu atátu mai multu cu cultur'a viteloru si cu caslile, acést'a intr'unu stilu mare si cu succesu insemnatu, incátu prin bogati'a turmeloru loru de oi, sunt vestiti in Rumelia tóta. In vremea ernii, candu ometulu acopere inaltimile muntiloru, ei si-mana turmele in vaile cu o clima mai blanda, si le pascu nomadizandu pe siesurile pline de érba, pana chiar in launtrulu Greciei-libere, ér cand se intórece primavér'a, negrile sate de corturi ale pribegiloru ciobani romani disparu din campie, cáci ei se intorcu la munte.

Sobrii, avendu instinctu de casnicie si industrie, romanii sunt in privirea acestoru calitati cu multu superiori celora, ce vorbescu greceste; sunt inse inferiori greco slavioru in spiritu si in siretlicu. Totusi acesti ciobani, simpli si de rend, au o eminenta aptitudine pentru lucrari in metalu. Armele si armaturile lucrate in auru si argintu, pe cari le admiramu la arnauti si palicari, au esitu din atelierile vlachiloru. Asemenea mantalele cu gluga nepetrunse de ploaie si fórte bine cunoscute in tóte orasiile de portu ale Marii mediterane sub denumirea de *cappa, greco si mari-nero*, sunt in cea mai mare parte unu productu ai industriei postavariloru vlachi. Bacani si breslasi vlachi se afla in tóte orasiile Turciei Europene, ba chiar si in Ungaria

si in Austria ii duce iubirea de castigu. Că se pricepu si la negustori'a in mare, o dovedeste bogatul Sina din Vienna, Vlachu nascutu, de nu ne insielam, in Klinovo, séu totusi in un'a din localitatile Pindului numite mai susu.

Din acésta viatia calatoare se esplica familiarizarea generala a vlachilor cu dialectulu neo-grecescu dialectulu pe care ilu intrebuintéza si in biserica, care forméza mijloculu comunu de intelegere si de legatura a diverselor nationalitati din laturile amandoue ale Marii Egeice. Femeile in multe sate nu pricepu de câtu romaneste. Ca toti locuitorii de munte, vlachulu nu-si pôte uitá patri'a nici in tierile cele mai departate chiar, si se intoarce adesea la betránétie in Pindu cu ceea ce a agonisitu, prin osteneal'a unei vietii intregi, pentru a fi in mormentatu in acelasi pamentu in care odihnescu stramosii sei.

Dar poporul vlachilor, atatu de pacinicu astadi si dedatu numai la munca si castigu, n'a fostu insufletitu in tot-deauna de unu spiritu atatu de linistitu, nici a fostu strimtoratu si marginitu la asezarile sale presente priu muntii apuseni ai Tesaliei. Vlachi tesalieni, ca si mai tardiu vecinii loru albanezii, au avntu periodulu loru de stralucire si de marime politica, scurtu si trecetoru ca marimea Tebaniloru; dar in epoc'a bizantiniloru nu fara insemnătate. Langa comunele Vlachó Libaldi si Vlachó-Iani, cari exista inca astadi in promontoriile de sudu ale muntiloru Cambunici, nu departe de Tirnova, Ana-Comnena (1083) pomeneste unu tergu de vlachi Exebas in vâile muntelui Pelion, la marginea resariteana a Tesaliei; ér Beniamin de Tudela, care in sut'a a douespredecea a calatoritu prin Grecia, spune cum că la sudu, Zitun érá orasiulu de margine si intrare in tiar'a vlachiloru. Ca si Peloponesulu, perduse si Tesalia in veaculu de mijlocu numele ei vechiu, si s'a numitu, mai multe sute de ani dupa o lalta, numai *Megalé Vlachia* adeca Valachia-mare, spre a se deosebí de Acarnania si Etolia, care dupa bizantinulu George Phrantzes, se numea Valachia-mica. George Pachymeres, istoriculu de curte alu anteilui Paleologu Mihailu, dice lamuritu, că tesalienii, comandati odata de Achilu si numiti in vechime Elini, se numescu in vremea lui Vlachiti-mari. (G. Pachymeres in Mich. Paleol. I. 30.) Nicetas din Chonae, margineste *Megalé Vlachia* la inelulu de munti si la tiar'a de coline care se redica deasupra siesului, ér siesulu centralu, locuitu de fricosii si neresboinicii greco-slavi, ii place se-lu numéscu Tesalia. Dar óre rabinulu Benjamin nu spune lamuritu cum ca valachii locuescu la munti si se coboara in regiunea greiloru pentru a-ii pradá? In sprintenie, calatorulu acela ii compara cu caprioarele, curajulu loru resboinicu e neinfranatu, si nici unu rege n'a fostu in stare de a-ii domolí.

Omulu din Tudela pricepuse bine impresiele veacului seu, căci curend dupa calatori'a rabinului Benjamin (1186), toti romanii din lantiulu de munti alu Pindului, pana sus in vaile Balcaniloru, se ridicara sub conducatoriul lor Petru si Asan contra domniei apasátore, neoneste si talharesti a curtii bizantine, fondara unu regatu cu capital'a Tirnova pe clin'a nordica a Emului (Balcan).

Marginea cea mai in spre sudu a regatului romano-bulgaru, erau muntii Tesaliei, sub unu capitaniu neatarnatu care se numea *Mega Vlachs* (adica Marele-Romanu) si stralucesce sub acestu nume in cronicile contímporane ale franciloru si bizantiniloru. Astfelu vorbesce Fallmerayer.

Noi mai scimu, că totu acesti romani luase Tracia, Macedonia si Tesalia, că au biruitu de nenumerate ori ostirile grecesci si pe acelea ale imperatiei latine din orientu, că au prinsu pe Baldovin I., că au repusu flórea cavaleriloru apuseni, că Asanizii au fostu recunoscuti de Papa ca dinastie regala a Europei, ca domni legitimi *Blacorum et Bulgarorum*, cu unu cuventu că acestu fragmentu de poporu, atátu de nebagatu in séma astadi, candu nici in diaristica, nici la congressu nu s'a pomenitu de elu, are indaratulu lui

unu trecutu stralucitu castigatu prin proprie vitejie fatia cu niste dusmani cu multu superiori in cultura si in art'a resboiului.

Si cu tóte astea acesti ómeni, la noi in tíera chiar, adeca intre conationalii loru, n'au fostu cunoscuti decâtu sub porecla ridicola de Cutio-Vlachi. Ér pe candu averile boieriloru nostri si ale monastiriloru se inchinau fara scrupulu la biserici grecesci, si se esplótau pentru scopuri grecesci, nu se gasea in totu largulu acelei regiuni o singura biserica macar, in care se se fie auditu graiulu romanescu.

Astadi, candu acelea averi inchinate totusi unei misiuni de cultura, s'au luat de catre statulu romanu, pentru ca se staruésca aviditatea acelei clase de hoti semidocti cari stapanescu Romania, astadi speranti'a unei intrebuintari ratiionale a acelor bunuri pentru desteptarea risipiteloru parti ale poporului romanescu, e mai mica decâtu ori candu. Pe candu sute de mii de ómeni, ce facu parte din neamulu nostru sunt cuprinse de unu adancu intunericu, pe candu mintea loru naturala, curagiulu loru inascutu si iubirea loru de munca, ei face vrednici pentru unu viitoriu mai mare, totu pe atuncea noi nu miscamu nici degetulu celu micu macar in favorulu loru, ci ne framantamu in turburari interne, ametiti de orgi'a palavreloru bizantine si putredindu de vii prin coruptiunea unoru parveniti din fanaru, cari sub pretextulu a chiar ideiloru nationale, irosescu in ventu puterile nóstre.

„*Timpu*lu.“

D i v e r s e .

— **Presanti'a sa** Parinte Episcopu Ioanu Metianu, de marti este dusu la Sibiu, pentru sesiunea congressului bisericescu.

— **Parintele** Protosnicelu Josifu Goldisiu, este numitu administratore protopresbiteralu in tractulu Aradului.

(§) **Dr. Nicolau Oncu**, a mutatu cancelari'a sa advocatuala in cas'a Ackermann, etagiu II. usi'a 13, piati'a principala, cu intrarea in strada mielului (bárányuteza).

* **Bibliografia.** A esitu de sub tipariu „*Calindarul Bunului Economu*“ pe anulu 1879. intocmitu de D. Comsia si Eugenu Brote, cu mai multe ilustratii intercalate in testu. Anulu III. Sibiu. Editur'a tipografiei Ios. Drotleff et Comp. Pretiulu 45 cr. v. a. séu 1 leu n.

— **Eruptiunea Vesuviului.** — „*Times*“ publisa asupra acestui fenomen, care a inceputu decurandu a se manifestá din nou, unu lungu arteiolu, din care resulta că ne aflamu la inceputulu unei mari eruptiuni care va face probabilu epoca in istori'a atátu de accidentata a acestui vulcanu. Intr'adeveru, noulu crateru s'a umplutu mai de totu cu lava ardietóre si vaste crapaturi au si aparutu la bazá conului. Din aceste crapaturi iesse fara intrerumpere torente de lava si de fum; totusi nu se vede nici-unu semnu care se arate vre-o diminuare in violenti'a actiuniloru suterane. De la 1872, epoc'a ultimei eruptiuni vulcanulu a datu de doue ori semne nelinistitóre de o activitate noua: intaia in marte 1876 si a doua in Iunie 1878. In doue rinduri deosebite, profesorulu Palmieri a datu alarma, din norocire insa in zadar. Dar criz'a pare a fi fórté seriósá asta data, si dupa invetiatiu cari studiéza istori'a vulcanului, imprejurarile eruptiunei actuale amintescu nu pe acea din 1858, dar pe acea din 1822, care a fostu mai infricosiata. O scrisóre ce primimu din Neapole ne vorbesce despre maret'a spectacolului ce infatioséza acést'a noua eruptiune a Vesuviului si despre stabilirea profesorului Luigi Palmieri la observatoru. Aceeasi scrisóre ne spune că craterulu umplutu cu lav'a, despre care se amintesce mai susu de corespondentulu diarului „*Times*“ este acelu deschisu in 1872, si că la bas'a conului s'a deschisu unu altulu.

+ Decadentia invetiamentului primariu in Iasi.

Cetimu in Steu'a Romaniei: Era unu timpu, candu omenii nostri de la carma se ingrijiau ca niste parinti adevirati de inbunatatirea invetiamentului primariu temelina culturii unui poporu. Atunci, nu numai ca se caută ca fie-care clasa se aiba invetiatoriulu seu deosebitu, ci inca, daca numerulu scolariloru intr'o clasa trecea peste 50, se alocau sume in budgetulu instructiunei, pentru divisiunea clasei prea inpoporate, pentru ca invetiatoriulu se pōta instrui cātu mai bine pe copii. Asia d. e. la scōla No. 1 de la Trei Ierarhi, care, de cāndu esista, a fostu poporata cu copii multi, in clasa I-a erau cāte doi si alte ori si cāte trei invetiatori. Totu asia se facea si pe la celelalte scōle, infiintindu-se in apropiere sucursale cu cāte o clasa. Dar din nenorocire, a trebuitu se vie anul 1872, se inputineze personalulu invetiatoriu si prin acēsta se ciunteze scōlele, dāndu pe sama celui de clasa I-a si pe cea de a II-a. In anul 1876-77, s'a unitu la unele scōle si clasa III-a cu IV-a sub conducerea unui institutoru, atātu la scōlele de baeti cātu si la cele de fete. Legea actuala a invetiamentului publicu, stabileste la art. 45, ca scōlele urbane se fie cāte de trei clase, fie-care cu cāte unu institutoru titulariu, si in fie-care clasa se nu trēca numerulu scōleloru peste 50; ér art. 46 regulēza ca numerulu scōleloru primare si alu claselor loru se fie in raportu cu poporatiunea fie carei comune; adeca: ca in fiecare suburbe se fie celu putinu o scōla. Ministrii anteriori anului 1872, au aplicatu fōrte intieptiesce aceste dispositii; cāci pe langa scōlele existente atunci, au mai infiintiatu in sub-urbele cele mai inpoporate si cāte o scōla sucursala; de cāte o clasa séu doue dupa trebuintia. Ministrulu din 1872, cine stie din ce presiuni morale, in locu se mantiena aceste scōle ast-feliu cum erau a redusu personalulu de l'a scōlele cu personalu complectu si l'a inmultitu fara trebuintia la scōlele sucursale; cu alte cuvinte a ciuntitu tōte scōlele. In urm'a acestoru dispositiuni, unele scōle sunt putinu frecventate si altele peste mesura, — cum este scola No. 1 de la Trei-Ierarhi, mai alesu clas'a I. si II. unite la unu locu, unde sunt peste 100 de copii, in cātu sal'a de prelectii este ticsita, si aerulu asia de greu de nu poti stā unu minutu. Aceste neajunsuri se observa fōrte bine de ministrulu actualu si se reparēza prin unele orasie De mirare este, cum orasiulu Iasii a remasu osanditu de-a avē tōte scōlele ciuntite, cum s'a aratatu mai susu. Spre dovada serveste Monitoriulu No. 168 din 1 Augustu, in care numai pentru orasiulu Bucurestii se publica la 5 scōle de baeti dispartirea clasei I. de II., pe cāndu in Iasi la nici o scōla. Aflamu, cā dilele aceste. D-nii V. A. U reche, Zalomitu si Petrescu, membrii consiliului pemanentu de instructiune, fiindu in Iasi, ar fi visitatu mai multe scōle, intre care si scōl'a de la Trei-Ierarhi. Nu ne indoimu cā Domniile loru vediendu cele avatate de noi, se vor fi convinsu si se voru grabi a-si dá avisulu d-loru pentru separarea clasei I. de II., si celei III. de IV., intrāndu cu modulu acest'a in spiritulu si litera legeri. spre binele obstescu.

Anunciu.

Subscrisulu am onōre a incunoscintiā pre onoratul publicu, cumea dela 1. octomvrie a. c. am deschisu cancelari'a mea advocatiale la B. Lipov'a in cas'a Domnului Nicolau Sierbanu vis a vis cu Biserica gr. or. ceea ce, cu aceea observare aducu la cunoscinti'a o. Publicu, cumea tōte afacerile advocatiale le voiu efeptu cu tōta promptitudinea si conscientiositatea.

Lipov'a, 1. Octomvrie 1878.

Desideriu Borbol'a.
advocatu.

Concurs.

1—3.

Pe statiunea invetiatorēasca dela scol'a confes. gr. or. din comuna *Ignesci*, in inspectoratul Borosineului, comitatulu si dieces'a Aradului, se escrie concursu cu terminulu de alegere pe **22. Octomvrie a. c. st. v.**

Salariulu: 80 fl. v. a. 4 cubule de grāu, 4 cubule de cucurusu, 8 orgii de lemne, din care este ase incaldi si scol'a, doue jugere pamentu aratoriu, — cuartiru cu gradina de legumi.

Recurentii si-voru trimite recursele, — instruite in intielesulu §-lui 13 din stat. org. si adresate comitetului parochialu, — inspectorelui cercualu de scōle Nicolau Beldea in Borosineu, care este si posta ultima. —

Ignesti 23 septemvrie 1878.

Comitetul parochialu gr. or.

In contielegere cu mine **Nicolau Beldea**, inspect. scol.

1—3.

Pe statiunea invetiatorēasca dela scol'a confes. gr. or. din comuna *Ravna*, in inspectoratul Borosineului, comitatulu si dieces'a Aradului se escrie concursu cu terminulu de alegere pe **26 Octomvrie a. c. st. v.**

Salariulu 70 fl. v. a. — 5 cubule de grāu, 5 cubule de cucurusu, 8 orgii de lemne, din care se va incaldi si scol'a, — cuartiru cu gradina — unu jugeru de pamentu aratoriu, — dela morti mari 40 kr. dela cei mai mici. 20 kr.

Recuretii si voru trimite recursele instruite in intielesulu §-lui 13 din stat. org. si adresate comitetului parochialu — inspectorelui cercualu de scōle Nicolau Beldea in Borosineu, care este si posta ultima. —

Ravna 23 Septemvrie 1878.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine **Nicolau Beldea**, inspect. scol.

1—3.

Se escrie de nou concursu pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scōla gr. or. confesiunala romana din comuna *Rusova-noua*, dieces'a Caransebesului, protopresbiteratul Bisericei-albe, comit. Carasiu, devenita vacanta prin resignarea de buna voie a fostulu invetiatoriu Josifu Mocu — pana in **15 Octomvrie a. c.** in care di va fi si alegerea.

Emoluminte suntu: a) in bani gata in care e computata: clisa, sare si luminele facendu toate la olalta 110 fl. b) spezele conferentiale 10 fl. c) in naturali optu metie grāu si doisprediece meti de cucurudiu: d) 4 orgie de lemne din care are ase incaldi si scōl'a: e) doue jugere de pamentu aratoriu clasa prima, o gradina de 600 □-1 estravilana, cuartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupā acestu postu suntu avisati asi asterne recursele loru bine instruate prescrielor statutu org. bisericescu Pré O. D. Josifu Popoviciu, protopopu in Jamu.

Si in fine fie care recurentu are a se infatiosia in susu numit'a comuna in vre-o duminica ori serbatōre in s. biserica spre a-si aretā desteritatea in cantari si tipicu bisericescu.

Rusova-noua, 17. Septemvre 1878.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu protopopulu tractuslu, **Josifu Popoviciu.**

2-3.

Prin acésta se escrie concursu pe parochi'a de clas'a II. in *Monosturu* provédiuta cu emolumintele anuali de $\frac{3}{4}$ de sesie parochiala, cam vreo 60 chible de grâu, si diumetate din stola (câci $\frac{1}{4}$ parte de sesie, vreo 60 chible de grâu si diumetate din stola obvinu nefericitului preotu localu, carele au nebunitu) pana in **26. Octobré** a. c. candu se va tiené si alegerea. Pe parochia potu recurá aceia individi, carii sunt capaci a servi cultulu ddieescu si in limb'a slavéna (spre care scopu debue sè se supuna esaminarii nainte protopresviterului tractualu), carii au absolvatu celu putieniu IV. clase gimnasiali, séu cursulu preparandialu si celu teologicu, si au depusu esamenulu de calificatiune cu succesu bunu. — Recurintii sunt avisati pana atunci a se presentá in vreo duminéca séu serbatóre in biserica spre documentarea desteritatii loru in cele rituale.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Meletiu Dreghiciu**, prot. Thimis.

3-3.

Nepotenduse deplini statiunea invetiatorésca dela scópa gr. or. rom. din Comuna *Valea mare Poganiciu* in protopres. Jebelului Cottulu Carasiului ce s'a fostu publicatu in foi'a „Biserica si scola“ Nr. 17 din a. c. prin acésta se publica de nou concursu cu terminu pana la **finea lui Octobré** a. c.

Competintiele suntu: Unu salariu anualu de 260 fl. v. a.; Cuartiru liberu cu scola prunciloru acomodata; gradina de legumi si 2 jugere de livada de fenu; 8 orgii de lemne din care are a se incaldí si scol'a; unu beneficiu din partea D. proprietariu mare Georgiu Ioanovicu (odausulu salariulu anuale) de 40 fl.

Doritorii de a ocupá postulu susnumitu suntu rogati a-si asterne recursele loru conformu statutului organicu D. protopres. Alesandru Ioanovicu in Jebelu.

Valea mare in $\frac{4}{16}$ Septembrie 1878.**Georgiu Ioanovicu.**

presied. com. paroc.

In contielegere cu protopresbiteru tractualu.

2-3.

Pentru parochi'a vacanta din *Sinitea* se escrie concursu, cu terminu de alegere pe Duminec'a din **15. Octobré st. v. a. c.**

Emolumintele suntu: Una sessie de pamentu estravilanu, birulu dela 170. de case câte o mesura de bucate, diumetate grâu diumetate cucurudiu, si stolele indatinat. — Din aceste emoluminte, intrunu anu de dile, diumetate cadu in folosinti'a orfanei repositului preotu. —

Recurentii au de asi trimitte recursele la Domnulu protopresbiteru alu Chisineului Petru Chirilescu in Kétegyháza, adresate comitetului parochialu subscrisu, si provédiute cu testimonii: câ suntu absoluti Clerici cu esamenu de calificatiune, — avendu in vreo Duminéca séu serbatóre a se presentá la biserica dia Sinitea inca nainte de alegere, ca se-ii cunósca poporulu. — Cei cu 8. Clase gimnasiali si testimoniu de maturitate voru fi preferiti. —

Sinitea 14. Septembrie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Petru Chirilescu**, protopresbiteru.

2-3.

Pentru parochi'a si pentru statiunea invetiatorésca din *Hodisiu* in protopresbiteratulu si inspectoratulu Butenilorn — se escrie concursu pana la **14/26 Octobré. a. c.** in carea dia voru fi si alegerele.

Venitele parochiei suntu: folosirea unei sessiuni de pamentu, biru si stole dela 130 case, cuartiru liberu si gradina de legumi.

Era salariulu invetiatorescu este: 200 fl. in bani, 10 sinice de bucate, 10 orgii de lemne, cuartiru si gradina de legumi.

Recurintii sub durat'a concursului se se presinte vr'odata in biserica si recursele instruite cu documentele necesarie le voru substerne subscrisului comitetu parochiale pe calea oficiului protopresbiterale.

Hodisiu 14 Septembrie 1878.

Comitetulu parochialu.

In cont. cu mine **Constantin Gurbanu**, prot. si inspect. cerc. descole

2-3.

Pentru ocuparea vacantei statiuni invetiatoresci din *Madrijesci* in inspectoratulu Buteniloru, cu salariu anuale de 100 fl. 10 stengini de lemne, 10 sinice de bucate, 2. mesuri de fasóle, 80 portiuni de fânu si cuartiru liberu cu gradina de legumi, — prin acésta se escrie concursu pana la **8/20 Octobré**, in carea dia se va tiené si alegerea. — Recurintii in acestu restimpu se voru presentá in biserica vr'odata si-si voru trimitte recursele sale subsemnatului comitetu pe calea oficiulu inspectorale.

Madrijesci, 14 septembrie 1878.

Comitetulu parochialu.

In cont. cu mine **Constantin Gurbanu**, prot. si inspect. cerc. de scóle.

2-3.

Spre ocuparea postului invetiatorescu la clasa I. acum radicata in *Tierenteazu* (Czernegyház), provédiutu cu emolumintele anuali de 120 fl., 20 chible de grâu, 10 chible de cucurudiu, 2 stangeni de lemne, 2 stangeni de paie, cortelu liberu si $\frac{1}{3}$ din gradina de legumi, se escrie concursu pana in **22. Octobré a. c.**, candu va fi si alegerea. — Recurintii sunt avisati recurserile loru, provédiute cu testimoniu de calificatiune, a le substerne inspectorului scolariu Meletiu Dreghiciu in Thimisiór'a, si in vreo duminéca séu serbatore a se presentá iu biserica spre documentarea desteritatii sale in tipicu si cantari.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Meletiu Dreghiciu**, prot. Thimis.

3-3.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scóla gr. or. confesionala din *Ictaru* inspectoratulu Hasiasului, cottulu Temisului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de **22 octombre** a. c.

Emolumintele suntu: in bani gata: 60. fl. v. a.; 24. meti de bucate, diumetate grau, diumetate cucurusu; 4. jugere pamentu aratoriu, locuintia libera si 6. orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scol'a.

Recursele ajustate amesuratu recerintieloru statutului org. si adresate respectivului Comitetu par. suntu a se trimitte parintelui protopopu Georgiu Cratiunescu in Belincz.

Recurentii au se se prezenteze in biserica d'acolo spre a-si dovedi desteritatea in cantari si in tepiculu bisericescu. Ictaru, 27. augustu 1878.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine: **Georgiu Cratiunescu** prot. si insp. cerc. de scóle.

2—3.

Pentru stătuinea invetiatorésca din comun'a *Ticvaniulu micu*, in Protopresbiteratulu Oravitiei Cottulu Carasiului, se escrie concursu pana in **28 Octomvrie a. c.** Emolumintele suntu. Salariu anuale 420 fl. v. a. Pentru conferintie si scriptionistica 10. fl. Pentru lemne din care are ase in caldi si scola 30 fl.; $\frac{1}{4}$ jugeru gradina pentru legumi; $\frac{1}{4}$ jugeru gradina afara de comuna; 1 jugeru pamentu aretoriu de clasa prima; cuartiruu liberu. Doritorii de a ocupá acestu postu au asi adresá recursele, instructe conformu statutului organicu cu atestatele necesare, — comitetului parochialu, si ale trimite D protopopu Jacobu Popoviciu in Oravitia pana la terminulu prefiptu.

Ticvaniu micu in 15 septembrie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiteru tractualu.

3—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. or. confesionala din comun'a *Costeiu*, inspectoratulu Hasiasiului, cottulu Carasiului, cu terminu de alegere pe diu'a de **14. Octobre** st. vechiu a. c.

Emolumintele suntu: in bani gata: 183 fr v. a. 13 meti de grau, 13 meti de cucurusu in bombe; 2 jugere de pamentu aratoriu; $\frac{1}{2}$ jug. gradina estravilana; locuintia libera, si 21 frt. relutu pentru 3 orgii de lemne.

Recursele instructe conformu prescrielorulu statutului organicu, si adresate subscrisului Comitetu parochialu gr. or. suntu a se tramite parintelui protopopu Georgiu Cratiunescu, ca inspectorului cercualu de scole in Belincz; avendu recurrentii a se presentá in biseric'a gr. or. din locu, spre a-si aratá desteritatea in cantari si in tipiculu bisericescu.

Costeiu, 20. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contiel. cu mine: **Georgiu Cratiunescu** prot. si insp. cere. de scóle

3—3.

Pentru ocuparea postului de adjunctu la scól'a conf. gre. or. rom. din Comuna *Hittiasiu* protop. Jebelului Cottulu Timisiului pre langa emeritulu invetiatoriu Teodoru Mircu se escrie concursu pana in **finea lui Octobre a. c.**

Emolumintele suntu: in bani gata 125 fl. 16 cr. 15 meti de grâu, 15 meti de cucuruzu, 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a, dela inmormentarii unde va fi poffitu 20 cr. 4 jugere de pamentu bunu, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina estravilana, si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Recurrentii au se-si instrueze recursele conformu stat. org. bis. si se le tramita D. protop. Alesandru Ioanoviciu in Jebeliu.

Fiecare recurrentu are a se infacisia in S. bisericu in vre-o domineca seu sarbatore spre asi aratá desteritatea sa in cantari si tipicu.

In fine este de observatu cumca adjunctulu are se se bucare de intregulu salariu si de tote emolumentele afara de 2. jugere de livada si $\frac{1}{2}$ jugeru din gradin'a estravilana care remanu pe vieția in folosintia emeritului invetiatoriu.

Hittiasiu in 9. Septembrie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresbiteru tractualu.

2—3.

Pentru ocuparea stătuinei invetiatoresci la scól'a de fete in *Checia-romana*, din lips'a competentiloru ne putendu-se tienea alegerea de invetiatoriu in 14. Septemb re a. c. pe langa conditionile publicate in acésta fóie sub Nr. 35. 36 si 37 se defige de terminu nou diu'a de **26 Octobre a. c.** —

Checi'a Romana 20 Semptembre 1878.

In numele comitetulu parochialu.

Suetoniu Petroviciu, parochu. ases. Consestorialu.

3—3.

Pentru stătuinea invetiatorésca gr. or. confesionala din comun'a *Ostrovu*, in comit. Carasiu Protop. Lipovii, se escrie concursu cu terminu de alegere pre **8. Octobre 1878.** —

Emoluminte in bani gata 200 fl. pentru conferintia 15 fl. scripturistica 10 fl. — 8 stingeni de lemne. — 4 jugere pamentu, 2 aratoriu, 2 finatie, cuartiru si gradina de 1 jugeru.

Recurrentii, au a trimite recursele loru instructe in sensulu Statutului organicu si adresate Comitetului parochialu; mai avendu afara de aceea a se presentá in S. Biserica din locu, in vre una din Dumineci séu Serbatori, spre a-si aratá desteritatea in tipicu si in cantarile bicericesci.

Ostrovu. 8 septembrie 1878.

Comitetulu parochialu.

3—3.

Pentru stătuinea invetiatorésca din comun'a *Meziesiu* si filialele *Talpe* si *Telecu* se deschide concursu pre **1. Octomvrie st. v.** in care di va fi si alegerea.

Emolumentele suntu: dela stătuinea matra 100 fl. bani gata, 10 cubule bucate, grâu si cucurudia, 5 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a, 2 mesuri pasula, cuartiru liberu, gradina de 150 □. — De la filialele *Talpe* si *Telecu*: 40 fl. bani, 4 cubule bucate grâu si cucurdiu; 2 mesuri pasula, 2 orgii lemne, si stólele indatinat delela ingropatiumi.

Doritorii de a ocupá acésta stătuine suntu poffiti a-si ascerne recursele conformu statutului organicu pana la terminulu defiptu la subscrisulu Protopopu si inspectoru scolastecu in Baiti'a (Rézbánya).

Comitetulu parochialu,
din Meziesiu si filia Talpe si Telecu.

In contielegere cu mine: **Petru Sabó**, Prot. si insp. scol.

3—3.

Pentru vacant'a parochia din *Micherechiu* protopresbiteratulu Oradii-mari, se escrie concursu pana in **22. Octomvrie a. c.** in carea di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 1. Un'a sessiune de pamentu aratoriu comasata. — 2. Biru preotiescu dela 260. de case cate un'a mesura de grâu. — 3. Stólele indatinat si cuartiru esarendatu.

Doritorii de a recurge, au se produca: testimoniu de 8. clase gimnasiali si testimoniu de calificatiune din teologia.

Datu in Micherechiu 1. Sept. 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Simeonu Bica** Protopresbiterulu Oradii-mari.